

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

An non pro Mundo roget Christus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

illis seruatum nouisse omnia sibi à patre data, verba illos accepisse, & credidisse quod verè à Deo exiuerit. Eisdem imò euidentiorebus asserit, quod ipsi professi sunt. *Credimus quia à Deo exiit.* Non est ergo fides fiducia, qua certum habent, omnia sibi peccata etià manentibus in illis condonari. Nec Petrus credebatur se in abnegationis mendacio, periurio, & anathemate iustum permanurum. Quid ergo nouerant? Quid credunt? *Omnia à patre data esse Christo, Christum à Deo esse.* Hoc est obiectum fidei: cui spes deinde adiungitur. Fidem autem assensu definit hic Christus, non voluntatis affectu. Porro ex his omnibus clarum efficitur, fidem non esse ex nobis, sed Dei donum ut crebro inculcat August. & Prosper responsionibus ad excerpta Genuesium. dubio. 4. 5. 6.

VERSUS 9.

Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi: quia tui sunt.

QUESTIO I.

An non pro mundo roget Christus?

§. 1. **F**acile est intelligere, quomodo pro discipulis oret quia amici, quia à patre dati. Cur se neget rogare pro mundo, magna disputatio est. Hæresis Prædestinatiorum hoc loco exultat; non orat pro mundo, hoc est reprobum, non ergo passus est pro illis: non ergo possunt illi saluari. Caluinus preces pro omnibus iustas ad electos ait restringi, nos ait, *quæuis pro electis oremus simul tamen à Deo petere, ut hostes perdat.* Christi tamen exemplo ut non posse, quod arcana Dei ignoremus. Ut veteres prædestinatianos, taceâ, Boquinus, Pleincherius, Clebitius, seu etiam Lutherani vocant Cleinuirzium, eodem in errore versantur. Sic Simon Semonius l. 2. cõtra Scheckium. Gommarus contra Arminium. Aretius patte secunda problematum. Zanchius in miscellanea doctrina, eumq; secuti Vrsinus, Pareus alij. Qui negant pro omnibus Christum venisse, sed pro paucis tantum electis. Quos Ioan. c. 1. v. 29. refutat. *Eccc Agnus Dei, qui tollit peccata mundi.* Rom. 3. 23. Verum hunc locum consideremus: nam paulo post pro crucifigentibus orat in cruce pendens, & merito cum satisfecerit pro omnium nostrum peccatis, & pro peccatis totius mundi.

§. 2. Ex diuina voluntate antecedere, & caritate sua omnium salutem quaesuit, precium sufficiens, & satisfactionem obtulit, quia tamen etiam hominum in propria salute consensum requisit, non fuit efficax redemptio in illis, qui contumaciter resisterunt. Ort. non fuit in gen. in Epist. ad Rom. l. 2. *Sanguis Christi adeo preciosus fuit, ut solus pro omnium redemptione sufficeret.* Verissime dictum, sed magna pars precii quo redimeretur contempserit, præta libertate. Sic etiam oratio Christi efficax fuit, ut tamen consensum requireret eorum quibus erat profutura: nec enim inuitos saluare voluit. Sic Euseb. Cæsariens. l. 1. in præfat. Hoc etiam obseruandum, doctores hæreticorum non detorquere ista verba ad blasphemiam, prædestinatiorum, Lutherus in hom. huius loci. *Non orare Christum pro mundo ut eius insaniam, superbiam, tyrannidem rucatur, & præuius consilij, actibusq; detrucessum.* Aretius Caluianus. *Non orare Dominum pro mundo inemendabili, sed alijs: Speciales esse vero has preces pro Apostolis, & ad solos illos pertinere; illorum enim tutelam commendari singularim, quod maius onus illis incumbat. Alias pro amicis, inimicis, hostibus, alijsq; omnibus orare filium Dei. Rudolphus non oro pro mundo, qui pertinaciter in corrupta massa hæret, nec ad Christum accedit, nec admittit venientem.* Senlus verissimus: Christum, qui

pro inimicis orauit, & mortuus est, hoc tempore orare pro solis Apostolis, ut eos consoletur, vitur veritate ratione admodum efficaci & vñrata, cur à patre exaudiri debeat, non enim orat pro inimicis, blasphemis, contemptoribus, idololatriis, sed pro amicis, seruis, filijs Dei, quos Deus sibi dederat, has ergo preces Deum exaudiri æquum existimabit, qui pro mundo orantem etià audijt. Nec Christum protestatur se pro mundo nunquam orasse, nec oraturum, sed nunc speciatim Apostolos commendare. Cuius hoc indicium est, quod postea seorsum orat pro credituris per verbum Apostolorum. Hoc ergo versu solos Apostolos complectitur. Non enim necessè est; omnem orationem semper esse pro omnibus. Sed pro vno alteroue orare licet, non comprehensis omnibus alijs, qui oratione indigent. At si orauit pro mundo, cur non exauditus est, ut se mundus conuerteret? Respondeo: orationem pro illis fuisse sufficientem, uti & dona gratiæ, auxiliaque fuere sufficientia, ut si ipsi quoque vellet, conuerterent, qui manserunt obdurati. Atq; hac ratione exaudita est oratio mediatoris: non est autem progressa ultra Dei voluntatem cognitam, qua ille saluorem illis dare voluit, sed obduratas deserere statuit. Semper autem ut corpora aluit, ita mentes viuificat, gratia sua, non æquali omnes, sed sufficiente tamen singulos præuenit. Optime Prosper. l. 2. de vocatione gentium. l. 2. c. 10. *Patienter igitur & longanimiter tam re-*

§. 3. **O**bjicit Brunsfeldius. *Christus orat pro Apostolis, non fuit ergo in illis liberum arbitrium.* Respondeo. Imo vero idcirco orauit, quia erat in illis liberum arbitrium, quod deficere poterat, & quo multi abutuntur. Liberum arbitrium gratiæ est indigum, ut rectè faciat, vitia declinet, non destruit gratiam, nec ab ea destruitur. Audierat forte homo & indoctus, & temerarius Pelagianos à patribus conuincit; necessariam esse gratiam, liberum arbitrium bonæ vitæ non sufficere, hinc in eam suspicione non venit, ut putaret liberum non esse arbitrium. Quia in re imprudens Pelagianis subscribit, quorum erat error. Gratiã quam orthodoxi prædicabant, destruerent liberum arbitrium, ut docet Prosper. Epist. ad Rufinum de libero arbitrio. Nimum vero ineptè nimiumq; inconsiderate ab aduersariis dicitur, quod per hanc Dei gratiam nihil libero relinquitur arbitrio. *Quamuis enim in paruuli baptismi transientibus manifestissime nullum opus, nullusq; appetitus eorum voluntatis existat: & pleriq; vtentes quidem libero arbitrio, tollit ar-*

Et de vocatione gentium l. 1. c. 8. *Fuit enim in Adam natura sine vitio, qui per voluntatis inobedientiam multa mala contraxit, & in posteros magis, magisque multiplicanda*

Fides non est fiducia.

Pro omnibus passus est.

Redemptio non fuit in omnibus efficax.

Origenes Lutherus.

pro solis Apostolis orat.

Non desinit mundo Dei gratia

Gratiã non tollit arbitrium.

Voluntas agit cum Spiritu Dei.

transfudit. Que ut vincantur atq; in nihilum deducantur, nō efficit, nisi gratia saluatoris, qui opus suum opere suo reparat. Sic enim dicit Iohannes Apostolus: In hac apparuit filius Dei, ut soluat opera Diaboli, & sic rumpit vincula captiui, sic vestit nuditatem spoliati, sic sanat vulnera sauciati, ut quod in ipso agit, etiam per ipsum geratur. Cui vtq; contra hostem suum non expedit, sine protectore conflagere. &c. Nec quia Spiritu Dei agitur, ideo se putet liberum arbitrium non habere: quod ne tunc quidem perdidit, quando diabolo voluntate se dedit, a quo iudicium voluntatis deprauatum est non ablatum.

Christus orauit pro nobis orant & sancti.

§. 4. Aliam etiam hastam, sed retusam, & fractam resumit idem Brunsfeldius. Christus pro nobis orat, non igitur sancti. Retorsit iam olim Apostolus hoc imbellem: Ecclesie enim pro se preces expetit. Quin pro captiuo Petro Ecclesia orabat, nec tum quisquam erat, qui moneret, Christum orasse pro Petro, nouas preces in Christi preces esse contumeliosas. Orabant illi Christum, & orationem lacrymasq; iungebant, ut pastorem Dominus liberare dignaretur: orauit Christus pro nobis, ut etiam pro inuicem, imo etiam pro persecuentibus, & calumniantibus oremus. Nostras orationes suis iungi. & in vñ quasi colligari voluit, & virtute suarum orationum exaudiri. Non iam hac de controuerfia disputo. Hoc tantum dico Christi oratione non modo sanctorū pro alijs preces non prohiberi, sed formari, cum Dominum in illis imitentur. Brunsfeldio oppono Concilium Chalcedon. act. 11. Flauiano aeterna memoria. Ecce vltio, ecce veritas. Flauianus post mortem viuit, martyr pro nobis orat.

VERSVS IO.

Et mea omnia, tua sunt, & tua mea sunt: & clarificatus sum in eis.

QVÆSTIO I.

Quomodo filij sunt patris, & è contrario?

Christus quomodo accepit.

§. 1. Rogaturum se promiserat, accepisse se à patre professus erat, subortiri hinc cogitatio poterat; filium esse patre minorem: ideoque nec Deum. Eam suspitionem remouet, & omnia patris esse sua, omnia sua esse patris contestatur, non modo Apostolos, mundum, Angelos, sed diuinitatem, substantiam, naturam, sapientiam, omni scientiam, omnipotentiam. Ac proinde qui patris sint etiam filij esse, nec se aliter accepisse, quam aeterna generatione, qua Deus est; vel libera donatione, qua homo. Athanasius oratione 4. contra Arianos. p. 254. & Synodis arimini, & Seleucia habitis. p. 711. & de sanctissima Deipara. Nā omnia intelligit, excepto solo, quod filius non sit pater, nec pater sit filius. Cætera omnia ait communia oīōν τὸ θεός. Nulla autem creatura, quantumcunque gloriola dicere potest. Omnia Dei mea sunt, quamuis hoc recte dicat, omnia mea Dei sunt, & ego quoque quicquid sum Dei sum. & dial. 2. de Trinit. probat non esse ἀσύγκλητον patrem ad filium, hoc est, incomparabilem, cum filius dicat: Omnia tua mea sunt, Et dialogo contra Mæcedonianos probat; non hoc de solis Apostolis intelligi, sic enim illi interpretabantur, omnes Apostoli tui, mei sunt, & omnes mei sunt tui: Instat Athanasius. οἰδα καὶ γὰρ ὅτι ἐπὶ τῶν μαθητῶν διαλαλῶν εἶπεν ταῦτα. ἀλλὰ συνήθε τοῖς μαθηταῖς λέγοντα. ὅτι ἐπὶ τῶν, οἱ ἐμοὶ σοὶ εἰσιν. ἀλλὰ, πέντε ἡμεῖς οὐ εἰσὶν, καὶ τὰ σὲ ἡμεῖς. Noui & ego quod de discipulis loquens illa dixerit. Sed discipulis coniunxit omnia. Non amplius dicens: Mei sum tui, sed omnia tua sunt mea & mea tua. Eadē in disputatione Laodicena contra Arium repetit, & instantius vrget.

Spiritus sanctus à filio.

§. 2. Si omnia itaque patris sunt filij, necessario consequitur Spiritum sanctum esse etiam à filio. Nā si à solo patre procedit, pater solus spirator est, ac productor Spiritus sancti; hoc ergo cum patre commu-

ne filio non est. Non ergo omnia patris sunt filij, imò cum ratione spirationis filio pater non opponatur, necessario in ea vnum sunt, & idem. Ita Augustinus argumentatur l. 5. c. 14. de Trinitate. Et orthodoxi in Concilio Florentino.

VERSVS II.

Etiam non sum in mundo, & hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: vt sint vnum, sicut & nos.

QVÆSTIO I.

An non iam sit mundo?

§. 1. Amoralis quodam loquendi modo aberat, iam enim post aliquot horas abiturus erat, vt solent qui iam in prociectu sunt inter absentes, & qui in extremis, inter mortuos semet numerare. Hinc argumentum sumit Apostolos commendandi Deo Patri. Iam non sum, abeo enim, in itinere sum, & vale dixi. Illi medijs in periculis hærent, defendendi sunt igitur, vt intelligant, meo discessu nihil detimenti se facere. Sanctum patrem appellat, vt magno se affectu orare ostendat. Quorundam incepta, & si consequentiam spectes, impia est interpretatio. Non sum in mundo hoc est, mundana non sapio, quasi vero ante mundana saperet, qui Deus, nihil nisi diuinum etiam in humana natura cogitauit.

§. 2. Bullingerus sacramentariæ hæresi prodelle putauit, quod dixit: se non esse in mundo. Atque in eos grauitur inuehitur, qui alio quodam modo inuisibiliter in mundo esse profitentur. Nullo tamen argumento, sed sola negatione pugnat. Quasi non possit & adesse suis, & ab illis non videri, qui ostio clauso ingressus est, conclauæ, qui per medium hostium ibat, nec videbatur. Non esse in mundo, est, non hominū morte viuere, corpore mortali, cibo, potu, somno, cæteraque corporis cura egere. Nam alioqui & corpus etiam post mortem in sepulchro manisset, & post resurrectionem dies quadraginta discipulos instuendo totus in terra mansisset; non tamen erat hoc esse in mundo non enim nisi per interualla, & ad exiguum tempus cum illis agebat, eodem modo nunc quoque in mundo nō est, vt more humano nobiscum videretur, sed modo prorsus admirabili in sacramento, quo nobis sese in cibum & potum donauit.

Sic inuisibiliter nobiscum omnes liturgiæ docent. Liturgia S. Basilij. Et Epiphanius in Ancolato Alij; qui præsentiam Christi inuisibilem agnouerunt. Sed alibi, & suo loco de ea controuerfia disputauit.

Basilij quidem cum Angelis adesse dicit: οὐρανὸν τῶν πάλαι σαφὲς βροτείον, καὶ οὐρανὸν μετὰ φέβου, καὶ τὸ εὐαγγέλιον ἰδὲ βασιλεὺς τῶν. Βαλεόντων ποσὲρχετη σφραγισθῆναι τοῖς πιστοῖς. Sicut omnis caro humana, & stet cum timore & tremore progreditur enim rex regum vt immoletur fidelibus. Singulatim Patriarcha Constantinopolitanus, Germanus metropolitanus conuertit ait panem & vinum in corpus & sanguinem. De Caluinianis re de Magnes auctor antiquus. οὐκ ἐστὶν ἐν αἰσθητοῖς τῶν σῶματῶν, καὶ τὸ αἷματῶν, ὅπερ τινες ἐπαυλοδῆσαν, πεπηρωμένοι τὸν νοῦν, μᾶλλον δὲ σῶμα, καὶ αἷμα. Non est Eucharistia figura corporis & sanguinis, vt aliqui mentis expertes cocinunt, sed potius corpus & sanguis. Illi fuisse videntur reliquæ Caphernaïtatum. Idem monuit Anastasius contra Caianitas, καὶ γένοιτο ἡμᾶς ἐπαῖν ἀντίπερ τὸ σῶματῶν καὶ χεῖρῶν τῶν ἀγίων κοινωμάτων, ἢ ψυχῶν ἀπῶν, ἀπὸ ἀλλοθῶς σῶμα, καὶ αἷμα τῶν κατὰ

In mundo esse est mare hominū viuere.

ADAMI CONZEN
112
+ Euangelium
Cvi
14